

NOOIT NOOIT NOOIT MEER AAN DE WAL

LEMNISCAAT

NOOTT NOOTT NOOTT

JOWI SCHMITZ (TEKST) & FRISO SPOELSTRA (FOTO'S)

MEER AAN DE WAL

BOOTBEWONERS VAN AMSTERDAM

Ed en Carmen [Verbindingsdam](#)
'Steentje'/André [Levantkade](#)
Michel en Mariken [Ertskade](#)
Familie Schuttevaer [Veemkade](#)
Cornie en Barbara [Brouwersgracht](#)
Monique en Harry [Brouwersgracht](#)
Karin en Martijn [Oosterdok](#)
Lucas [Entrepotdok](#)
Paul [Achtergracht](#)
Max [Jacob van Lennepkade](#)
Els [Houthavens](#)
Robbie [Houthavens](#)
Ton [Wittenkade](#)
Zev en Yanick [Zuider IJdijk](#)
Kees en Monique [Brigantijnkade](#)
Ger [Jaagpad](#)
Yoko [Grasweg](#)
Familie Giannattasio [Buiksloterweg](#)

Dit boek kwam mede tot stand dankzij een bijdrage van het Amsterdams Fonds voor de Kunst

Inhoud

Inleiding – 9

‘Wonen op een boot doe je met je oren en je neus’ – Ed & Carmen – 17

‘Overall bekend en nergens thuis’ – ‘Steentje’/André – 33

‘Die nacht heb ik ingebroken op het schip’ – Michel & Mariken – 51

Watercowboys – Familie Schuttevaer – 63

Pionieren – Cornie, Barbara & de kinderen – 77

‘Nooit nooit nooit meer aan de wal’ – Monique & Harry – 93

‘Alles is scheef!’ – Martijn & Karin – 107

‘Naar de werf gaan is emotioneel voor mij’ – Lucas – 119

‘In de zomer als een prins en in de winter als een rat’ – Paul – 131

Een drummer past bij het water – Max – 145

Twee dansende schepen – Els – 159

Leven bij de dag – Robbie – 173

Werk in uitvoering – Ton – 185

De jongens van de Kom – Zev & Yanick – 201

Broedende eend in de lavendelplant – Kees & Monique – 215

Horizonliefhebber – Ger – 227

‘Jammer dat ik het niet doorhad, de liefde’ – Yoko – 241

‘Dit wás me toch een rotbuurt’ – Familie Giannattasio – 255

Dankwoord – 273

Inleiding

‘Het mooie van een boot is dat het zo’n beetje op kamperen neerkomt. Een huis is massiever, serieuzer. Door het bewegen van een schip wordt de veranderlijkheid voelbaar. Alles, inclusief de mens, mag op het water net iets meer zijn eigen gang gaan.’ – Ger

Fotograaf Friso en ik stappen van de wiebelige loopplank. We zwaaien nog even. Zojuist hebben we in een sfeervolle woonboot koffie gedronken en geknabbeld aan een door ons meegenomen stroopwafel. Het sneeuw hagelt als we wegfietsen maar ik ben blij: weer een goed gesprek, weer een inkijkje in een leven dat ik niet kende. Zelf woon ik ook op een boot en ik ben bovendien schrijver en journalist. Die combinatie maakte dat ik een boek over boten wilde schrijven. Met beeld, dus vroeg ik Hollandse Hoogte-fotograaf Friso met mijn project mee te doen. Twee jaar lang duurde het maken van dit boek. In die tijd gingen we langs honderd bootbewoners, op zoek naar ‘de stem van het water’. De stem van mensen die ieder op hun eigen manier een unieke band hebben met het water dat hun woning draagt. Hun verhaal wordt

zelden gehoord, er zijn vrijwel geen boeken over. Dat is op zichzelf al wonderbaarlijk, want wie Amsterdam bezoekt ziet boten. En wie een beetje nieuwsgierig is, wil weten wie er in die boten wonen en hoe die boten eruitzien, van binnen.

Dus gingen we kijken.

We zochten net zo lang tot we achttien portretten in woord en beeld hadden, portretten die elkaar deels overlappen maar vooral ook aanvullen. Portretten van zowel alleenstaanden als echtparen als gezinnen, mensen van alle leeftijden in alle soorten vaartuigen en zoveel mogelijk verdeeld over Amsterdam. Van de eerste ‘watery-uppen’ tot de oude schippersfamilie die op een dag aanmeerde en nooit meer vertrok. Van het gezin dat jarenlang rondzwierf voordat het eindelijk een ligplaats

kreeg, tot de man die als student een huis bouwde op een rotte bak en er nu nog steeds woont, zonder douche en wc.

We kwamen bij 'Steentje' die vroeger binnenvaartschipper was en op een ijskoude winterdag ingevroren raakte in de IJssel, bij Montfoort. Het duurde weken, vertelde hij. 'Ik had wel een koek-en-zopie-tent gemaakt, maar de meeste jenever zoop ik zelf op.' We mochten op bezoek bij Monique en Harry die hun drie zoons op de boot grootbrachten en nu samenleven met een heleboel katten en honden. Hun boot is hun wereld: ze willen 'nooit nooit nooit meer aan de wal'.

We waren ook bij Kees en Monique in hun fraaie ark met hoge ramen in IJburg, waar het uitzicht altijd anders en altijd mooi is. Daar waren we op een wonderlijke manier terechtgekomen. Eerder die dag liepen we over de steigers toen het begon te stortregenen. We ontdekten dat er in IJburg weinig plekken om te schuilen zijn en drukten ons tegen de muur van een huis – en toen kwam er net een meneer met een hond aanlopen. Gele Zuidwester, pijp in de mond. Het was er één, dat zagen we meteen: een bootbewoner.

We mochten mee naar binnen om even op te drogen en kregen heerlijke koffie. Het soort gulheid dat we vaker tegenkwamen: als ze je eenmaal een beetje mogen, mag je binnenkomen.

Dit is een bladerboek en een leesboek. Een waterboek en een Amsterdamboek: Hollandser kan bijna niet. We hopen dat je als lezer en kijker aan het einde van het boek het gevoel hebt: nu heb ik ze leren kennen, die watermensen. Nu snap ik wat ze in dat nat te zoeken hebben. Wie weet koop ik ook ooit een boot. Of: ik ben blij dat ik op een boot woon. Want laten we wel wezen: wonen op het water is het mooiste wat er is.

Jowi Schmitz & Friso Spoelstra

Aantal personen op het schip [2](#) | Type schip [Friese Maatkast](#) | Naam schip [Tramp](#) | Bouwjaar [1917](#)
Lengte [40 meter](#) | Breedte [5,5 meter](#) | Ligplaats [Verbindingsdam](#)

‘Wonen op een boot doe je met je oren en je neus’

KNARRIG

‘Alleen de oostenwind, daar heb ik een hekel aan. Dan bokt het schip, slaat de hele dag het water tegen de huid. Soms houdt die wind dagen aan. Ik word er knarrig van. Dan kan ik me opeens voorstellen dat ik weer in een huis ga wonen.’

Ed Schaper (1961) en Carmen Freudenthal (1965) wonen sinds 2001 op de Tramp, een Friese Maatkast uit 1917. Ed heeft het schip eigenhandig verbouwd, de roef verhuurt hij aan toeristen. Dat hij zelf zou verbouwen lag voor de hand, want Ed is timmerman.

‘LUXE BOOTBEWONERS’

Ed en Carmen behoren tot de eerste zelfbenoemde ‘luxe bootbewoners’ van het Oostelijk Havengebied. Vroeger was het een ruige buurt, maar door de nieuwbouw en stadsrenovatie staat het nu te boek als een plek waar mensen graag willen wonen. Voor Ed en Carmen geen roetende brulaap op diesel als verwarming. Zij hebben een combiketel, een zonneboiler en zonnepanelen. Ze

wilden een mooi schip. Geen patserbak, maar mooie materialen die je goed verwerkt en slimme systemen voor verwarming en onderhoud. Het moet nog wel ogen en ruiken als een boot, maar je moet er ook goed kunnen toeven.

PROEFOPSTELLINGEN

Ed: ‘Wonen op een boot is een actieve manier van wonen. Je werkt om te wonen en je woont om te werken. Je moet veel zelf maken en zelf verzinnen en daar lol in hebben. Wij vinden wonen in een bouwput geen straf. Toen we ons eerste schip kochten – deze boot is onze tweede – zat er niets in. Dus heb ik in het midden van het ruim een groot bad neergezet. Dat leek me het belangrijkste. De rest was een bende, maar daardoor hadden we juist ruimte om te fantaseren. Ik maakte voor Carmen proefopstellingen van karton of houten wanden. Gingen we schuiven, zoeken naar de beste plek voor de bank, de juiste grootte van de slaapkamer. Dat mis ik nu wel een beetje, nu deze boot praktisch af

is. Oké, er is nog een bureau dat af moet. En daar achterin, waar nu nog motorruimte zit, wil ik een gat maken. Zo'n James Bond-gat: dat je daar in het water kunt springen en dan zo naar buiten kunt zwemmen.

Maar dat is het wel. Verder doet alles het. Soms droom ik van een nieuw project: een groter schip, een haventje zelfs, met een werf. Maar ja, we liggen hier op zó'n mooie plek. Die raak ik niet graag kwijt!

VERZAMELWOEDE

‘Wat ook leuk is van bouwen aan een boot: je mag jagen op mooie spullen. Het plafond hier, dat heb ik van internet. Het is van cederhout, iets wat bij een normale houthandel onbetaalbaar is. Ik ben ervoor met een busje het land in gereden, prachtig hout is het. Ik kon er bijna het hele plafond mee doen. Maar op het einde kwam ik een stukje tekort. Dat moest ik nieuw kopen en het kostte bijna net zoveel als het hele plafond bij elkaar. Je moet er de tijd voor nemen. Goed zoeken, het juiste moment afwachten. Die open haard, daar hebben we ook heel lang over gedaan. We wisten precies wat we wilden, alleen niet waar we het konden vinden. Uiteindelijk bleken twee jongens gewoon hier in Amsterdam precies de juiste haard te hebben.’

21

BOUWEN

Ed vond zijn eerste schip toen hij aan het bouwen was aan het café Kanis en Meiland aan de Levantkade. Een café dat Ed met twee mede-eigenaren had gekocht. Dikwijls fantaseerde hij 's avonds na het werk dat hij er zou wonen. Vroeger was het gebied te ruig naar zijn smaak, maar toen begon dat net beter te worden. Ed zag een advertentie in de krant en wat bleek: de boot die werd aangeboden lag naast het café. Samen met Carmen ging hij 's ochtends kijken en 's avonds was de boot gekocht. De Ideaal II heette het schip. Het ligt er nog steeds en wordt nu bewoond door de zus van Ed. Dertig meter lang en alles moest nog verbouwd worden.

Na een paar jaar kwam het huidige schip voorbij, tweeënveertig meter maar liefst. Het lag maar een klein stukje verderop. Er was al wel het een en ander aan verbouwd, maar niet zoals Ed dat graag zag. Dus kon hij helemaal opnieuw beginnen. Hij vertelt het tevreden.

PIEPERS

'Bij de Ideaal II hadden we gekozen voor een – achteraf gezien – wat rare indeling. Je kwam binnen in de slaapkamer en liep van daaruit naar de woonkamer. Dat wilde ik in de Tramp anders. Eerst de openbare ruimte, dan pas

